

Hen sorat Pablo hen anchichay iyEfeso

Nampegwa ah aposel Pablo way i nantudtuchu ad Efeso way kachachakkaran way fabrèy hen provin-siyan hen Asia. Ya hen anchi pegwanaat nachuway tawén ahchi (Aposel 18:19-20:38). Angkay na-awni yag anat manorat an chicha hen anchi tawén way 61 hen nifafalluchana ad Roma, te chengngarna way wachan achicha man-ahekenna-awatan. Wat imfagana hen mepanggép hen kenakascha-aw Jesu Cristu ya anat hen kasaporan hen mantetempoyu-gan hen cha omafurot way hen miyaliganchaat hen parteparten hen achar way uray no lonaycha, ihà-ancha chillu.

¹ Haén ah Pablo way ah Apudyus hen nanlayad way man-aposel an Jesu Cristu. Wat antoyan hen sorat-on chàyu way tatagun Apudyus ahnad Efeso way napiyar hen afurotna an Jesu Cristu.

² Ta totollongan chitaaw amin an Amataaw way Apudyus yah Apo Jesu Cristu, ya ta papannohon-cha agé hen hamhamàtaaw amin.

Kahahaang hen ekaman Apudyus hen omma-furot an Jesu Cristu

³ Antaaw ammag manyayaman an Apudyus way Aman Apotaaw way Jesu Cristu te gapon om-mafurotantaaw an Jesu Cristu wat ini-idchatna an chitaaw hen aminay ammay way narpod uchu way empàwana hen Espirituna. ⁴ Te ilanyu

ngén hen enammaana. Hen cha-anna mangamaan hen antoy lota, loohna penepele chitaaw ah man-anàna hen ketapyantaaw an Cristu. Ya imfafaggana agé way ma-apudyusantaaw ya maid fasfasortaaw an hiya way maid kasen po-on hen yachiy enammaana para an chitaaw no faén yanggay hen layadna an chitaaw. ⁵ Ya nachachà-an agé hen hamhamà Apudyus way manganà an chitaaw gapo hen natéyan Jesu Cristu. Hehemmana way yachi hen ma-ammaan te hiyachi hen laychéna chillu. ⁶ Wat antaaw ammag chachayyawén hiya gapon anchi ségangna an chitaaw way maid mepaniyana way yachi hen nangempaliyana hen anchi papattigéna way anàna way ah Jesu Cristu. ⁷ Ya gapo agé hen natéyan Jesu Cristu way nifùfù hen charana, nasobfottaaw yag penakawan Apudyus hen fasortaaw. Wat ammag maid mepaniyan hen ségang Apudyus ⁸ way annag inlibli an chitaaw. Yag ah kenaraeng Apudyus ya ah kenanongnongna, ⁹ wat empaka-ammuna an chitaaw hen anchi nachachà-an way planona way iggay ma-ammuwan ingganad uwan way yachi hen mepanggép an Jesu Cristu. ¹⁰ Yag hen planona, ammaana ah Jesu Cristu ah man-apon amin hen egad no umchah hen anchi ustoy tempona way hehemmana chillu. Wat amin hen wachad uchu ya hen antoy lota, manteteponon Apudyus chicha amin way ah Jesu Cristu hen omapowancha.

¹¹ Hen egachay ma-ammaan hen antoy lotaat ma-ammaan te yachi hen hehemma Apudyus chillu ya yachi agé hen laychénay ma-ammaan. Wat yachi hen namePELLIYAN Apudyus an chitaaw

ah mantataguna way metatappe an Jesu Cristu te yachi chillu hen hehemmana nanepod hen laprapon hen egad. ¹² Wat kaskasen chani way nachachà-an hen namnamana way umale hen anchi empopostan Apudyus way umale, wat anni yanggay ammag chachayyawén hen kaenammay Apudyus.

¹³ Yag ad uwan, chayu agé way tapena, enamaan Apudyus chayu agé ah mantataguna hen nanggaranyu hen anchi tot-oway alena ah kahara-anyu way yachin anchi ammayay chamag. Yag hen nangafurotanyu agé an Jesu Cristu, wat inidchat Apudyus hen Espirituna way miyachar an chayu agé way yachi chillu hen empopostana ah katot-owaan way chitaaw amin hen tataguna. ¹⁴ Te hen anchi niyacharan hen Espiritun Apudyus an chitaaw, yachi hen manot-owaantaaw way idchat Apudyus way idchat hen aminay empostana an chitaaw ah pegwana ya aran chitaaw agé ad uchu. Wat antaaw yanggay ammag chachayyawén hen kaenammay Apudyus.

Hen ninluwaruwan Pablo hen anchichay ommafurot

Rom. 1:8-15; 1 Cor. 1:4-9; Fili. 1:3-11; Col. 1:3-14

¹⁵ Nanepod hen pès-éy nanggarà way cha-ayu ommafurot an Apo Jesus ya chakar agé hen layadyu hen amin anchichay tatagun Apudyus, ¹⁶ wat ammag maid péppég hen yaman-o an hiya gapon chayu. No manluwaruwaén chà ichawat chayu ¹⁷ an Amataaw way machachayaw way Apudyus way Aman agé Apotaaw way Jesu Cristu. Hen

chà chawatén, ta idchatna koma an chàyü hen kenaraeng way marpon Espirituna ya ta epakammuna agé an chàyü hen amin way mepanggép hen kena-apudyusna ta ma-awa-awatanyu way térén. ¹⁸ Ya chà agé chawatén ta hehellawan Apudyus hen hamhamàyu ta lomawag hen mangenlasinanyu no henochi hen chataaw namnaméén way awatén ah pegwana gapon nameleyana an chitaaw, ya ta ma-awatanyu agé hen kachuar ya hen kaenammay cha nadchi way idchatna hen tataguna. ¹⁹ Ya ta ma-awatanyu koma agé hen kenachakar hen mannakafalin Apudyus way chana etorong an chitaaw way cha omafurot te ammag maid mepaniyan hen kafaellan hen mannakafalinna. Hen yachiy mannakafalinna hen chan anchar an chitaaw way yachi chillu agé hen anchi mannakafalinna way empàilana ²⁰ hen nangempauchiyana an Jesu Cristu hen natéyana ya hen nangempatùchuwana an hiya hen anchi kachachayaw way pachawananna ad uchu. ²¹ Wat nanepod hen laprapona ya ah ing-inggana, maid kepachongan hen kenangaton Jesu Cristu te hiyan kangatowan no hen aminay mannakafael way toray way wachan antoy lota ya uray ad uchu, te kangatowan hen egachay apapo ya hen egachay chumunyu ya ongtan ya uray heno way cha aryén hen tatagu. ²² Te empangaton Apudyus ah Jesu Cristu ah man-ap-apon hen egad ya enammaana agé hiya ah penakaurutaaw way cha omafurot. ²³ Wat hiyachi, ah Jesu Cristu hen uru, ya hen aminay cha omafurot an hiyaat chicha hen penaka-acharna. Yag hen amin way

wachan Jesu Cristu way uru, melak-amtaaw agé way acharna.

2

Hen nanaguwan Apudyus hen anchichay kaman nanattéy an hiya

Rom. 3:21-31; Col. 2:8-15

¹ Hen anchi pés-éyna, ammag maid namnamayu way metape an Apudyus te an-ayug kaman nanattéy an hiya gapon fador ya hen iggayyu omafurotan an Jesu Cristu. ² Yag hen hiyachi, tenoradyu hen gagangay hen anchichay achi omafurot, yag chayú agé enafurot hen laychén chumunyu way hiya hen anchi cha mangentoray ad uwan hen anchichay mannakafael way achi maila ya umat agé hen amin anchichay achi omafurot. ³ Ya uray agé chàni way Judio, wat yachi agé hen enkamanni hen cha-anni omafurotan an Jesus, te enammaanni agé hen heno way laylaychén hen acharni ya heno way cha umchah ah hamhamàni. Wat maid nat-énana te uray chàni way Judiowén lébféngni agé way machusa way kaman hen kachusaan hen aminay achi omafurot.

⁴ Ngém ah Apudyus, ammag maid mepaniyan hen layadna an chitaaway tatagu ya maid agé mepachongan hen ség-angna ⁵ te tàén kamantaaw nanattéy an hiya hen kamaichan hen afurottaaw, tenaguna chitaaw chillu gapon Jesu Cristu. Wat hen nangenhara-ana an chitaaw, gapo chillu hen ség-angna. ⁶ Te entapen Apudyus chitaaw an Jesu Cristu hen nanaguwana an hiya yag inidchatna hen mannanayun way ataguwantaaw. Wat ad

uwan, gapo ta nètapetaaw an Jesu Cristu, empan-gaton Apudyus chitaaw agé way mètoray an hiya ad uchu hen kenangatona. ⁷ Yaha hen enammaan Apudyus ah mangempàil-ana ah ing-inggana hen kachakar hen layadna an chitaaw ya hen ség-angna way ammag maid mepaniyana. Ya hen po-on cha nadchiyat ah Jesu Cristu. ⁸ Wat ammag anggay yanggay hen ség-ang Apudyus yag entapena chitaaw an hiya yag gapo yanggay hen ommafurotantaaw an Jesu Cristu way ammag faén gapon anchi ammay way enammaantaaw, te ammag inliblin Apudyus hen ketapyantaaw an hiya. ⁹ Wat hiyachi hen achi mafalin way mampachinar hen uray heno way tagu way mangaliyén enammaana ano hen ammayat metape an Apudyus. ¹⁰ Te ah Apudyus yanggay hen nangamma hen ketapyantaaw an hiya hen ommafurotantaaw an Jesu Cristu. Ya senafalina agé hen hamhamàtaaw ta maka-ammataaw hen ammayéna way yachi chillu hen gagarana way nangamma an chitaaw ya hehemmana chillu way yachi koma hen ammaantaaw.

Hen masosnochan gapon Jesu Cristu

1 Cor. 3:9-15; Gal. 2:15-21

¹¹ Chàyu way faén Judio, achiyu koma aliwan way niyanà-ayu way faén tot-owa tatagun Apudyus, ya chàni agé way Judio, annig pene-peloh chàyu te maid markan Apudyus an chàyu. Ngém ah katot-owana, faén chillu ah Apudyus hen cha mangamma hen hiyachiy marka, te tatagu yanggay. ¹² Wat hen anchi pés-éyna, maid poros innilayu mepanggép an Jesu Cristu ya iggay-ayu

agé mifilang an chàni way ganà Israel way pene-
 len Apudyus. Yag maid agé nèawaanyu hen entorag
 Apudyus an chàni way empostana way idchatna.
 Ya maid agé paat namnamayu way matorongan
 an Apudyus hen antoy ataguwanyu te maid in-
 nilayu an hiya. ¹³ Ngém ammag safaliy térén
 ad uwan, te tàén maid innilayu an Apudyus hen
 anchi ar-argaw, netapeayuwat agé an hiya ad
 uwan gapon nifufuan hen charan Jesu Cristu hen
 natéyana. ¹⁴ Wat ah Jesu Cristu hen nangamma
 hen nantetempoyugantaaw way Judio ya faén Ju-
 dio ah umahà-anantaaw way annag enamaan
 chitaaw ah masosonod te kena-anna hen nam-
 fufussorantaaw. ¹⁵ Hen enkamanna, penéppégna
 hen anchi orchin Moses ya hen liglamentona
 te hen anchi orchin hen nangamma hen nam-
 fufussorantaaw, yag hen nanga-anna, wat hen
 natéyana. Wat ad uwan, chàniy Judio ya chàyu way
 faén Judio, tàén chuway karasey tatagu, enam-
 maan Jesu Cristu chitaaw ah ihà-an way karasey
 tatagu te ad uwan, masosonodtaaw amin gapon
 netapyantaaw an hiya. Wat yachi hen nantetem-
 poyugantaaw. ¹⁶ Wat hen natéyan Jesu Cristu
 hen anchi koros hen naneponana hen Judio ya
 hen faén Judio ah umahà-anancha ya ah maka-
 anan hen namfinnuserancha yag namfangchéna
 chicha amin an Apudyus. ¹⁷ Wat hen ummaliyan
 Jesu Cristu, ta itudtuchuna an chitaaw amin hen
 mantetempoyugantaaw an Apudyus way uray
 chàyu way faén Judio way maid awanwani an
 Apudyus, ya umat agé chàni way Judio way na-
 awagan ah tatagun Apudyus. ¹⁸ Yag ad uwan, am-
 intaaw way Judio man ono faén Judio, torongan

hen Espiritun Apudyus chitaaw amin way metape an Apudyus gapon enammaan Jesu Cristu.

¹⁹ Wat hiyaha, chàyu way faén Judio, tàén faén ahimfaryan Apudyus chàyu hen anchi ar-argaw, ahimfaryan chàyu ad uwan te enanà Apudyus chàyu agé ya chana agé ifilang chàyu ah tataguna, wat nètapeayu hen amin anchichay tapenay ommafurot. ²⁰ Hen panina, kaman chitaaw amin hen faréy Apudyus way i-inggawan hen Espirituna. Wat ah Jesu Cristu hen kaman tummùchuan hen anchi faréy, ya hen anchichay profeta ya aposel hen kaman to-odna te chicha hen pés-éy nangempaka-ammu hen mepanggép an Jesus, ²¹ ya anat hen aminay ommafurot, kaman chicha hen enà-aran hen anchi faréy. Wat ah Jesu Cristu hen mamangchén ah mehohoopan hen amin anchichay enà-ara ah masà-achan hen ihà-an way na-apudyusan way faréy. ²² Wat gapo hen netyanyu an Jesu Cristu wat chàyu agé hen kaman enà-ara way cha usarén hen Espiritun Apudyus way mangamma hen fumaryan Apudyus.

3

Hen nanudtuchuwan Pablo hen faén Judio

Col. 1:24–2:5

¹ Wat haén way Pablo way chan sérfi an Apudyus, anà ammag nifafarud gapon chà nanudtuchuwan an chàyu way faén Judio ah katoronganyu. ² Yag awniyat chengngaryu way empafiyang Apudyus an haén way mangempaka-ammu an chàyu mepanggép hen ség-angna ah pagsaya-atanyu. ³ Te ilanyu ngén, nanepod hen

laprapona, iggay na-ammuwan hen ketapyanyu way faén Judio an Apudyus, te egad ad uwan yag anat epàilan Apudyus hen nangempàil-ana an haén way chichato hen chà esorat an chàyü hen yatoy sorat. ⁴ Wat no faséenyuto, acharényu hen anchi ma-awatà mepanggép hen anchi iggay ma-ammuwan way planon Apudyus mepanggép an Jesu Cristu. ⁵ Te nanepod ad malimaliyam, maid tagu ah nangammu hen anchi planon Apudyus te egad ad uwan yag anat epaka-ammun hen Espiritun Apudyus chachi an chàni way penelena way man-aposelna ya profetana. ⁶ Wat yato hen anchi planona way cha-an ma-ammuwan way ad uwan, chàyü way faén Judio, melak-am-ayu peet hen aminay idchat Apudyus an chàni way Judio ya mifilang-ayu agé ah achar Jesu Cristu, ya an-ayu agég mèawa hen aminay empopostan Apudyus gapon Jesu Cristu. Wat yachi hen nekaman an chàyü gapon ommafurotanyu hen anchi ammayay chamag.

⁷⁻⁸ Haén ménat hen kafafaan way tatagun Apudyus, ngém tàén, enammaana chillu haén ah mansérfi an hiya way i mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag an chàyü amin way faén Judio yag senég-anganà agé te inidchatna hen kafaèlà way i mangintudtuchu. Ammag maid gapona yag yachi hen emporang Apudyus an haén. Wat hiyachi hen chà minwarawagan an chàyü hen anchi ség-ang Jesu Cristu way maid mepaniyana. ⁹ Ya hen ihay imfagan Apudyus agé, ta epaka-awat-o hen aminay katagutagu hen ekaman Apudyus way mangempacharan

hen anchi planona way cha-an ma-ammuwan ingganad uwan. Te ah Apudyus way nangamma hen angamin, iggayna empakpaka-ammu hen yachiy planona ingganad uwan. ¹⁰ Wat uray hen aminay mannakafael way toray ad uchu way achi mailéén maid innilacha hen anchi kahahaang way kenaraeng Apudyus, te ingganad uwan ya anchaat cha ilan chachi. Te hen hehemtà Apudyus chillu wat chitaaw way cha omafurot an Jesu Cristu hen mangil-ancha hen yachiy kenaraeng Apudyus way maid mepaniyana. ¹¹ Nachachà-an chillu hen anchi hehemtà Apudyus way ma-ammaan, yag ah Apotaaw way Jesu Cristu hen nafud-asan amin cha nadchi. ¹² Wat ad uwan, gapon ommafurotantaaw an Jesu Cristu ya hen nelarammongantaaw an hiyaat achitaaw émégyat way mangimfaga an Apudyus ah heno way ifagataaw. ¹³ Wat pangaaseyu ta achiayu koma tomkar gapon antoy chà mapaligatan mepanggép hen anchi chà itudtuchu an chàyu, te chà anohan aminto ah katoronganyu.

Hen layad Jesu Cristu hen tatagu

Rom. 8:31-39

¹⁴ No hamham-ê amin hen anchi enkaman Amay Apudyus, anà ammag chan palentomang way manayaw an hiya ¹⁵ way hiya hen pongar hen egad ya hiya agé hen penaka-aman hen amin. ¹⁶ Ya hen chà chawatén an hiya way kangatowan way maid makahkàmà hen mannakafalinna, ta papegsééna koma hen hamhamàtaaw amin gapon Espirituna. ¹⁷ Ya ta mawawà-acha ah Jesu Cristu ah hamhamàtaaw gapon afurottaaw an hiya. Ya chà agé chawatén ta ammag mimura koma ah

hamhamàtaaw hen man-ahelennaychantaaw ¹⁸ ta éhéd yag wachay kafaelantaaw way mangawat hen kapegsan hen layad Jesu Cristu an chitaaw. Ya faén agé yanggay chitaaw te uray aminay tatagun Apudyus wat ma-awatancha koma amin hen anchi layad Jesu Cristu way maid mepaniyana. ¹⁹ Tàén achitaaw ménat chillu totowa makahkàmà hen kapegsan hen layadna an chitaaw, chawatê chillu way matapyatapyan koma hen ma-awatantaaw ingganah ammag migagangay an chitaaw hen gagangay Apudyus.

²⁰ Antaaw ammag chayawén ah Apudyus te uray heno way ifagataaw an hiyéén maka-amma chillu hen chùchùar no hen imfagataaw te maid péppég hen kafaelana, te uray hen anchi achitaaw makahkàmà wat kafaelana chillu. Ya hen yachiy mannakafalinna agé, wat chan anchar an chitaaw ah katorongantaaw. ²¹ Wat amintaaw way cha omafurot, antaaw amin ammag chachayyawén ah Apudyus ah ing-inggana way maid péppégna gapon Jesu Cristu ya hen ketapyantaaw an hiya. Amen.

4

*Hen mantetempoyugan hen aminay ommafurot
Rom. 12:6-8; 1 Cor. 12:12-26*

¹ Haénay Pablo way nifafarud gapon chà mangammaan hen laychén Apo Jesu Cristu, wat hen eténgténg-o paat an châyu, ta iyafinyu paat ah Apudyus way namele an chitaaw. ² Te hen ekamantaaw, masapor epafafataaw hen achartaaw ta achitaaw mampasigsiguru ya masapor agé man-ahe-ennanohtaaw te

yachi hen mangempàil-antaaw hen man-ahelennaychantaaw. Yag antaaw ammag anohan hen mèfatan hen ifa ya achi aw-awniyéen hen mamakawanan an hiya. ³ Ya epapatetaaw paat agé way mangamma hen laychéen hen Espiritun Apudyus ta achitaaw chachaelén hen anchi tempoyugtaaw way narpo chillun hiya. ⁴ Te ilanyu ngén, an ihà-an met hen achar Jesus way chitaawchi, ya ay ammoh wachay ihà-anay achar ah achi man-ahekenna-awatan. Ya an ihà-an agé hen Espiritun Apudyus way nìyachar an chitaaw amin. Ya an ihà-an agé hen anchi chataaw amin namnaméén way awatén ah pegwana gapon nameleyan Apudyus an chitaaw way yachin mannanayun way ataguwan. ⁵ Yag uray chuartaaw, an ihà-an chillu hen Apotaaw way hiyah Cristu. Ya an ihà-an agé hen charan way ma-afurot ah metapyantaaw an Apudyus. Ya ihà-an agé hen sinyar an chitaaw way yachi hen funyag. ⁶ Ya an ihà-an ah Apudyus way hiya hen ap-apon hen aminay egad, ya hiya agé hen Aman hen aminay ommafurot. Ya hiya, wawà-acha agé an chitaaw amin ya cha agén anchar an chitaaw amin.

Nankarakarase hen inidchat Apudyus ah katorongantaaw

1 Cor. 12:4-11

⁷ An ihà-an tot-owa hen chataaw afuroton way hiyah Jesu Cristu. Ngém faén an ihà-anay karase way kafaelan hen inidchatna an chitaaw way ommafurot, te wéhchin chitaawén wachay wacha hen inidchat Jesu Cristu way kafaelan hen ihaihay

tagu. ⁸ Nifafaggachi hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,
 “Hen namfanghana ad uchu, chuar hen entàtaenna way farud, yag wacha agé hen inidchatna way kafaelan hen aminay tatagu.”

Yachi hen empasorat Apudyus ad namenghan. ⁹ Yag nokay agé hen laychénay aryén hen anchi ekatnéén “namfangad ad uchu.” Wat kapeletan way an ummale unna hen antoy lota te pakay ekatnéén “namfangad ad uchu” nò. ¹⁰ Wat maid kasen nangamman nadchi no faén yanggay ah Jesu Cristu way hiya hen anchi ummale hen antoy lota yag anat mamfangad ad uchu-uchu. Wat hen halenonot nadchiyat, heno way lugarén nawawà-acha hiya.

¹¹ Ya chuar agé hen inidchatna way kafaelan hen tatagu ah katorongan hen ommafurot an hiya, te enammaana hen tapena ah man-aposel, ya anat hen kafaelan hen tapena way mangimfaga hen alen Apudyus way ekatchéén profeta. Ya inidchatna agé hen kafaelan way i manginwarawag hen anchi ammayay chamag ya anat hen kafaelan way manalimun hen anchichay ommafurot ya manudtuchu an chicha.

¹² Hen gagaran Jesu Cristu way nangidchat hen anchichay nankarakarasey kafaelan, ta wéhchin anchichay ommafurotén wachay éréгна way mangamma hen layché Apudyus ah katorongan hen afurot hen ihaiha amin hen anchichay kaman acharna. ¹³ Ta hen mekaman koma, matapyatapyan hen innilataaw mepanggép hen anà Apudyus ingganah mapapchong koma hen

afurottaaw amin ya ta matang hen hamhamàtaaw ta komamantaaw amin an Jesu Cristu way antaaw amin ammag aran hen anchi nenèng way hamhamàna. ¹⁴ Te no yachi hen mekaman an chitaaw, faéntaaw tot-owa kaman ungunga way ammag naraka way ma-awis. Wat achitaaw ammag cha ma-awis ah heno way kadchachato way mitudtuchu, ya achitaaw agé ammag cha marokop hen anchichay manasilib way sabsafali hen chacha itudtuchu. ¹⁵ Te hen ekamantaaw, antaaw ammag aryén yanggay hen katot-owaan hen anchichay tatagu way ammag maid koma kétkétém ah miyahrang, yag achitaaw agé iyaningarngar way mangimfaga ta antaawat an epàila hen layadtaaw. Te masapor komamantaaw an Jesu Cristu hen aminay ekamantaaw te hiya hen urutaaw. ¹⁶ Ya hiya hen cha mängenmaneho an chitaaw way penaka-acharna ta mehohoop hen aminay parten hen hiyachiy achar way hen anchichay urat hen mamangchén. Wat no wéhchin parten hen acharén ammaana hen ustoy fiyangna, pomegsa ya chumakar hen yachiy achar. Wat yachi koma hen ekamantaaw way achar Jesus ta pomegsa hen tempoyugtaaw ya hen afurottaaw gapon chataaw man-ahelennaychan.

Hen kafalewan hen ataguwan hen ommafurotan an Jesu Cristu

Rom. 6:1-14; Col. 3:5-17

¹⁷ Wat hiyachi, hen itugun-o an chàyü way imfagan Apo Jesu Cristu an haén, masapor achitaaw koma cha unuchun hen a-amman hen anchichay achi omafurot te chicha, chacha torachén yanggay

hen wachah hamhamàcha way maid poros sérfina¹⁸ te ammag helang hen hamhamàcha. Ya achicha agé mèawa hen ataguwan way idchat Apudyus te achicha ma-awatan hen mepanggép an hiya. Yag hen achicha mangawatan, te anchag cha epapelet way mangamma yanggay hen wacha an chicha.¹⁹ Wat ammag naka-an hen aminay fincha ya chachaat agé iyuya hen heno way laychén hen acharcha way ammaan way anchag pommasag ah heno.

²⁰ Ngém chàyü, faén metchi hen enacharyu mepanggép an Jesu Cristu. ²¹ Te chengngaryu met hen mepanggép an hiya ya chayü agé torachén hen tot-owa way intudtuchuna. ²² Wat yachi, masapor manchùganyu amin hen anchi laweng way gagangay way tenoradyu hen cha-anyu omafurotan, te yachi hen karokopan hen acharyu ya hen manachael an chàyü. ²³ Ta ad uwan, masapor mafalewan hen hamhamàyü ²⁴ way aranyu hen anchi ammayay hamhamà way narpon Apudyus way kaman-ayu kasen niyanà ah fummuru way tatagu way kommaman hen hamhamà Apudyus. Te hen anchi narpon Apudyus, nachachallos ya nalilimpiyu.

²⁵ Wat hiyachi, masapor achitaaw chan kétkétem ta hen anchi tot-owa yanggay hen iyale, te wéhchin chitaawat parten hen achar Jesus. ²⁶ Yag no wachay omaningarngaran, arwahan ta achi mamfalinchi ah fumasoryan. Ya achi agé mafalin unongon hen aningarngar ingganah madhém ta achi koma mahen-awniyan yag naka-an. ²⁷ Ya achitaaw eparufus hen wayan Chumunyu way man-anchar an chitaaw.

²⁸ Yag mag-ay ta wachay manga-akaw, masapor etagayna ta anat an i mèlabfu ah ustousto ta wachay iyarana ah masaporna yah etorongna hen anchichay makasapor ah torong. ²⁹ Achitaaw agé cha ar-aryén hen laweng ta hen aryéntaaw yanggayat hen anchi makatorong hen anchichay mangngar ta achitaaw héphépén hen laweng ta an pomegsa hen hamhamàcha mepanggép hen usto. ³⁰ Ya achitaaw agé ammaan hen mangempatokar hen Espiritun Apudyus, te hen Espiritun Apudyus way niyachar an chitaaw, hiya hen markan Apudyus way mangimfaga way enawan Apudyus chitaaw. Ya heno way tagu way wacha hen Espiritun Apudyus an hiya, sigurachu hen kahara-ana ah pegwana. ³¹ Masapor achitaaw unongon hen lommawengan hen hamhamà ya umat agé hen nanggatan. Etgaytaaw agé hen aningarngar ya sosongel. Ya achi koma agé mafalin way mankapkapot ya lawrawengén hen ifa ³² ta hen ekamantaaw koma, antaaw an man-ahe-ennanoh ya man-ahesennég-ang ta hen ammay yanggay hen ammaantaaw hen ifataaw. Ya masapor agé man-ahepennakawantaaw kaman hen namakawanan Apudyus an chitaaw gapon Jesu Cristu.

5

Hen ekaman hen anchi nahelawan hen hamhamàna

Gal. 5:16-26; Fili. 2:12-18; Col. 3:5-17

¹ Chitaaw hen a-anà Apudyus way laylaychéney térén, wat hiyachi, masapor torachéntaaw hen aminay hamhamàna te hiyan Amataaw. ² Ya masapor

agé man-ahelennayadtaaw way kaman hen man-laychan Jesu Cristu an chitaaw. Te hiya, gapon layadna an chitaaw, inidchatna hen acharna way matéy para an chitaaw way yachin ninchatonana hen acharna an Apudyus yag naraychan tot-owa ah Apudyus hen hiyachiy enammaan Jesus.

³ Gapo ta chitaaw hen tatagun Apudyus, achi koma mafalin way wacha hen man-am-ameam ya hen mangammah laweng way chumagchagas ya aminay lenoroko way uray hen mahaphapetan cha nadchi wat achi koma mafalin an chàyu. ⁴ Ya achitaaw koma agé chan ale ah aggarémha way ale ya hen anchi nat-én hen mepayana ya umat agé hen maid gutokna ya hen narafus way sos-oro, ta hen epaenghataaw koma, hen manyamanantaaw an Apudyus. ⁵ Te hen anchichay tatagu way aggaisaw ya lenoroko hen a-ammacha, sigurachu way achicha metape hen mantorayan Apudyus way hen-ama an Jesu Cristu. Ya umat agé hen anchichay man-am-ameam ah egad te chicha, ancha cha apudyusén hen kok-owa way yachin patigéncha yag faénat agé ah Apudyus. ⁶ Ilanyu ta achi chàyu cha lokopon hen anchichay nanasilib way mangaliyén faén tot-owa hen antoy imfagà. Te gapo angkay hen hiyahay a-amma, wat harémén angkay hen anchichay achi omafurot hen chusan Apudyus. ⁷ Wat achiayu cha miyah-ahrang hen kaman an cha nadchiy tatagu. ⁸ Te ilanyu ngén, hen anchi ar-argawat helang agé hen hamhamàtaaw way maid innilataaw an Apudyus. Ngém ad uwan, nahehellawan hen hamhamàtaaw gapon ommafurotantaaw an

Apo Jesus. Wat masapor iyafiintaaw hen nahelawan hen hamhamàtaaw ⁹ way hen kafudasanaat ammag nalimpiyu hen hamhamàtaaw ya hen mangammaantaaw hen tot-owa way ammayén Apudyus. ¹⁰ Ya antaaw an acharén hen anchi mangemparaylayad an hiya ta yachin ammaantaaw. ¹¹ Ya achitaaw agé mètemfuruy hen a-amman hen anchichay tatagu way achi omafurot way maid fanag hen chacha am-ammaan, ta antaaw an ammaan hen usto ah kahelawan hen anchi laweng way a-ammacha. ¹² Ya hen hiyachiy laweng way chacha etaro way mangamma, wat uray hen mangaryanéén ammag afifiin way térén. ¹³ Wat no mahelawan hen anchi laweng way chacha ammaan, kapeletan way achi metataro yag narawag koma hen mangenlasinancha hen kenarawengna ta falewancha koma. ¹⁴ Yag yachi agé hen cha itugun hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Chàyu way kaman nanasséy, fumangon-ayu te kaman-ayu nanattéy, wat man-uchiayu ta helawan Cristu hen hamhamàyu agé.”

¹⁵ Wat ar-arwachantaaw hen chataaw ekamkaman ta achitaaw ekaman hen anchichay achi maka-awat hen usto te chitaaw, na-awatantaaw met hen usto. ¹⁶ Yag no wachay wayataaw way mangamma hen ammay, ammaantaawat ta achi pomegpegsa hen anchi laweng way cha omamaméd hen chana ka-ammaan ad uwan. ¹⁷ Wat achitaaw wéwéngwéngén ta antaaw an emamad way manganap hen laychén Apudyus.

¹⁸ Achitaaw agé eparufus hen achar way mamfutang te ammag chumachaelchi. Ta hen

ekamantaaw, antaaw an eparufus hen Espiritun Apudyus way mamangchén hen hamhamàtaaw. ¹⁹ Yag no man-ub-ufuntaawén chataawat agé iyale hen alen Apudyus ya mankankanta agé ah manayawantaaw an hiya ya ah mangar-antaaw ah tugun. Ya antaaw an laylayad way mankankanta way chataaw agé ham-éham-én hen laychényay aryén. ²⁰ Yag gapon Apo Jesu Cristu, antaaw agég manyayaman an Amataaw way Apudyus, uray heno way ma-ammaan.

Hen mitugun hen hen-ahawa
Col. 3:18-19; 1 Ped. 3:1-7

²¹ Wéhchiyén masapor epafafana hen acharna hen ifana te yachi hen mail-an hen mangempafafaantaaw hen achartaaw an Jesu Cristu. ²² Chàyu way finufae, masapor epafafayu hen acharyu hen anah-ahaw-anyu way kaman hen chayu mangempafafaan hen acharyu an Apo Jesus. ²³ Te hen larae, hiya hen urun hen ahawana way kaman hen nan-uruwan Jesu Cristu hen aminay ommafurot, ya ah Jesus, henarana amin hen anchichay ommafurot way niyalig ah acharna. ²⁴ Wat hiyachi, kaman hen mangafurotan hen ommafurot an Jesu Cristu, wat kaman koma agéhchi hen mangafurotanyu way finufae hen anah-ahaw-anyu.

²⁵ Ya chàyu agé way lenarae, masapor laylaychényu hen anah-ahaw-anyu way kaman hen nanlaychan Jesu Cristu an chitaaw way ommafurot an hiya, te ah Jesus, anggay hen layadna an chitaaw, inidchatna hen acharna way matéy ²⁶ ta mamfalinéna chitaaw ah maid fasfasorna an Apudyus

way gapon nangurahana hen fasortaaw hen nangafurotantaaw hen enalena. ²⁷ Enammaan Jesu Cristuchi ah mangel-awaana an chitaaw way ammag maid fasfasortaaw ya maid amin guhguhawtaaw ta ammag ammay hen mangil-ana an chitaaw ya hen mangar-ana an chitaaw. ²⁸ Wat chàyu way larae, masapor kaman agéhchi hen manlaychanyu hen anah-ahaw-anyu way kaman chillu hen manlaychanyu hen acharyu, te hen ahawayu hen kaman pétén hen acharyu. Wat heno way manlayad hen ahawana, chana agé laychéen hen acharna, ²⁹ ya maid ménat chillu tagu ah achi manlayad hen acharna, te pakay chana panganén ya chana halimunan nõ. Yag yachi agé chillu hen cha ekaman Jesus way annag hahallimunan chitaaw way acharna ya laylaychéna chitaaw ³⁰ te chitaaw hen parteparten hen acharna. ³¹ Yachi hen fanag hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéen,

“No omahawa hen larae, taynana hen chàcha-arna yag enteponna hen ahawana way yachi hen mamfalinancha ah ihà-an way achar.”

³² Chakar hen laychéen nadchiy aryén ya naunig te hen ma-awatà, ahapéna agé ah Jesu Cristu ya amin hen anchichay ommafurot an hiya. ³³ Ngém wacha chillu hen keyaryana hen hen-ahawa hen antoy lota, te hen larae, masapor laylaychéna hen ahawana way kaman hen manlaychana hen acharna. Ya hen fufae agé, masapor iyafiinna hen ahawana.

*Hen mitugun hen a-anà ya hen chinàcha-ar
Mar. 7:10; Col. 3:20-21*

¹ Chàyu way a-anà, masapor afurotonyu hen chinàcha-aryu te yachi hen nenènong way amman hen anchi ommafurot an Apo Jesus.

² Ya yachi chillu hen inyurchin Apudyus way ekatnéén, “Masapor rispituwényu hen chinàcha-aryu.” Ya yachi paat agén anchi pès-éy orchin Apudyus way wacha hen gunguna no afuroton

³ te empostan Apudyus way mangaliyén, “No afurotonyuchi, ammay hen ataguwanyu hen antoy lota ya marakay-ayu ya an-ayuwat matéy.”

⁴ Chàyu way chinàcha-ar, achiyu ammag cha pa-aningarngarén hen a-anàyu hen manugunanyu an chicha, ta anyu an amhiwén chicha ya disiplinéén chicha. Ngém hen ekamanyu, kaman hen cha ekaman Apo Jesus an chitaaw.

*Hen mitugun hen alepan ya hen nangen-alepan
Col. 3:22–4:1*

⁵ Chàyu way alepan, masapor iyam-ammayu way mangafurot paat hen anchichay nangen-alepan an chàyu ya iyafinyu agé chicha way hen ekamanyu, afurotonyu chicha way maid lawraweng ah hamhamàyu way kaman ah Jesu Cristu paat hen chayu afuroton.

⁶ Ya faén agé yanggay hen mangi-il-ancha an chàyu hen mangammaanyu hen usto te no yachi, an yanggay hen machayawanyu hen chayu anapén. Ta hen ekamanyu koma, anyu an ammaan hen acharyu ah kaman alepan Jesu Cristu way ahelaylayad way mangamma hen laychéén Apudyus. ⁷ Ya layyalayyad-ayu koma agé way mangamma hen

heno way mepa-amma an chàyù te hen katot-owana, faén yanggay tatagu hen nangen-alepan an chàyù te ah Apo Jesu Cristu agé. ⁸ Yag innilataaw met way heno way ammay way ammaan hen tatagu way uray alepan ono faén, gunggunaan Apudyus amin.

⁹ Ya chàyù agé way nangen-alepan, masapor ènongyu agé hen ekamanyu. Achiyu cha ég-égyatén hen anchichay alepanyu. Te innilayu chillu way chitaaw amin way uray alepan ono ap-apo, an ihà-an hen Apotaaw ad uchu. Ya hiya, achina angkay epohowan hen tatagu, uray heno hen kasasadna.

Hen anchi armas way idchat Apudyus

Rom. 13:12; Col. 1:13; 1 Tes. 5:8; Heb. 4:12

¹⁰ Hen anongoh way ifagà an chàyuwat masapor epapatetaaw way mangamma amin hen laychén Apudyus way hen kafaelantaaw way mangamma, faén chillu chitaaw hen marpowana te marpo hen mannakafalin Apo Jesu Cristu way wawà-acha an chitaaw. ¹¹ Ya masapor iya-armastaaw hen amin anchichay armas way ini-idchat Apudyus ta wachay ekamantaaw way mangafà an Chumunyu way ammag narokkop. ¹² Te ah katot-owana, faén tatagu hen kafusortaaw te hen anchichay egachay chumunyu ya ongtan ya hen amin anchichay achi maila way wachan mannakafalinna, te chicha hen cha mangentoray hen tatagun antoy lota way ammag ngéngét hen hamhamàcha. Chichachi hen kafusortaaw way chataaw gufatén. ¹³ Wat hiyaha hen masapor iya-armastaaw hen amin anchichay kaman armas way ini-idchat Apudyus an chitaaw.

Ya usaréntaaw chachi way mangufat hen kafusortaaw ta achitaaw paat ma-afà no umchah hen laweng, ta no marpas hen anchi gufat, mangafàtaaw chillu.

¹⁴ Wat antaaw ammag mansasaggana way kaman sorchachu way hen sorchachu, wat masaporna hen kénégay sentoron. Wat hen kaman esentorontaawat hen anchi mangaryantaaw hen ammag tot-owa paat way maid kétkétém. Ya hen iha agé, masapor hen sorchachu hen hapar hen paragpagna. Wat hen kaman ehapartaawat hen a-ammataaw way ammay ya nalimpiyu. ¹⁵ Yag hen kaman esasappatostaaw agéat hen mansasagganaantaaw way mangimfaga hen anchi ammayay chamag mepanggép hen mètémoyugan an Apudyus. ¹⁶ Yag masapor agé é-égnanantaaw hen afurottaaw an Jesu Cristu te yachi hen kaman arahagtaaw. Te no manokchuntaaw hiya, mahaparantaaw hen heno way aggaégyat way eposet Chumunyu an chitaaw way kaman cha gumilab way say-ang. ¹⁷ Ya hen kaman agé helmetaawat hen nanara-an Jesu Cristu an chitaaw, te yachi hen mahaparan hen hamhamàtaaw. Ya antaaw agég ehehèat hen anchi fangid way inidchat hen Espiritun Apudyus way hiyachi hen alen Apudyus. ¹⁸ Masapor agé way chataaw manluwaluwaru way uray heno way mekamanén chataawat manchawat ah torong Apudyus way chataaw agé torachén hen itudtuchun hen Espirituna hen manluwaruwantaaw. Yag antaaw agég epapate way manginluwaluwaru hen aminay ommafurot. ¹⁹ Yag etapeyu agé haén hen manluwaruwanyu ta epahpahmà Apudyus hen ustoy

aryê no mawayanà way man-ale. Ya chawatényu agé ta achiyà émég-égyat way mangimfaga hen anchi ammayay chamag way iggay ma-ammuwan ingganad uwan. ²⁰ Te yachi chillu hen chà enkamkaman way penaka-achar Apudyus yag yachiyat agé hen nifaruchà. Wat iluwaruwanà koma ta anà ammag cha tomorotorod way mangentoroy hen anchi impiyar Apudyus an haén.

Hen anongoh way imfagan Pablo

²¹ Yachi yanggay hen ifagà, ngém achi fali te naway way umalehna ah Tikico way napateg way sonodtaaw te natalek way mansérfi an Apo Jesus. Wat egad hiya way manaphapet an chàyu amin hen mepanggép an haén. ²² Yachi paat hen gagarà way mangempale an hiya ahna, ta haphapeténa hen mepanggép an chànihto ya ta epas-émna agé hen hamhamàyu amin.

²³ Wat hiyachi, chàyu way sosnod way omma-furot, hen chawatê an Amay Apudyus ya Apo Jesu Cristu, wat ta papannohoncha hen hamhamàtaaw amin ya ta pomegsapegsa hen afurottaaw ya umat agé hen chataaw man-ahelennaychan. ²⁴ Wat ta totollongan chitaaw amin an Apudyus, amintaaw way maid péppég hen layadna an Apo Jesu Cristu. *Haén ah Pablo.*

Hen alen Apudyus New Testament in Balangao

copyright © 1982 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Balangao

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1982, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Balangao

© 1982, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
a1cbff2a-e206-5c0d-b103-e2b24c337585